

Голові разової спеціалізованої
вченої ради у Державному
університеті «Житомирська
політехніка»,
декану факультету національної
безпеки, права та міжнародних
відносин,
д.держ. упр , професору,
Сергієнко Ларисі Василівні
(шифр ради - ID 4703)

ВІДГУК
офіційного опонента

доктора наук з державного управління, професора,
професор кафедри обліку і аудиту Чорноморського національного
університету ім. П. Могили **Антонової Людмили Володимирівни**,
на дисертацію **Іськова Івана Ярославовича** на тему «**Державна
політика у сфері забезпечення національної безпеки України**», подану до
захисту в разову спеціалізовану вчену раду у Державному університеті
«Житомирська політехніка», на здобуття наукового ступеня доктора
філософії з галузі знань 28 Публічне управління та адміністрування за
спеціальністю 281 Публічне управління та адміністрування

**Актуальність теми дисертації, її зв'язок з науковими програмами,
темами.**

Існування будь-якої суверенної держави неможливе без захисту її національних інтересів, що є основною, фундаментальною умовою гарантування самозбереження й прогресивного саморозвитку суспільства. Проблематика забезпечення національної безпеки України особливо актуалізувалася через конфліктний глобальний перерозподіл сфер впливу між провідними державами світу проявом якого стала широкомасштабна агресія Росії проти України та викликаним нею розпадом системи міжнародної безпеки.

За результатами аналізу забезпечення національної безпеки України загалом можна констатувати неефективність цього процесу, що проявляється: а) у відсутності сектору безпеки і оборони України як цілісного функціонального об'єднання, керованого з єдиного центру; б) в інституційній слабкості, непрофесійності, структурній незбалансованості органів сектору безпеки і оборони; в) у недостатності ресурсного забезпечення та неефективності використання ресурсів у секторі безпеки і оборони тощо. Також доцільно зауважити, що замість інноваційних підходів в забезпеченні національної безпеки, зусилля центральних та місцевих органів виконавчої влади, а також органів місцевого самоврядування

спрямовані передусім на вирішення поточних проблем, а сил і ресурсів на розвиток та розв'язання навіть найважливіших проблем, які визначають ключові детермінанти розвитку суспільства та держави на найближче десятиріччя, катастрофічно не вистачає. За цих умов, доцільно вдосконалити та оновити інструменти, методи, засоби формування та реалізації державної політики у сфері забезпечення національної безпеки України відповідно до потреб і реалій сьогодення.

Зазначене свідчить, що тема дисертаційного дослідження є актуальною та практично значущою, що, зокрема, підтверджується зв'язком з науковими програмами, планами, темами.

Так, дисертація виконана відповідно до плану науково-дослідних робіт Державного університету «Житомирська політехніка» за темами: «Забезпечення економічної безпеки територіальних виробничих комплексів» (державна реєстрація № 0120U103443), «Інноваційні механізми публічного управління та адміністрування» (державна реєстрація № 0121U111051). У межах цих тем дисертантом обґрунтовано методологічні положення щодо державної політики у сфері забезпечення національної безпеки України.

Зазначене визначає головні аспекти актуальності теми дисертаційного дослідження **Іськова Івана Ярославовича**, в якому зроблено спробу науково-теоретичного обґрунтування теоретико-методичних основ формування державної політики у сфері забезпечення національної безпеки України.

Ступінь обґрунтованості наукових положень, висновків і рекомендацій. Аналіз змісту дисертації та анотації, рекомендацій та висновків свідчить, що наукова новизна дослідження має належний рівень обґрунтованості. Це підтверджено значною кількістю проаналізованих дисертантом нормативно-правових актів, які регулюють відносини у сфері інтелектуальної власності в Україні, науковими здобутками та прикладними напрацюваннями вчених і практиків.

Отже, можна констатувати, що ступінь обґрунтованості висновків і рекомендацій дослідження **Іськова Івана Ярославовича** підтверджується системним аналізом теоретичного матеріалу; виявленням причинно-наслідкових зв'язків між елементами досліджуваних систем; послідовністю і логічністю викладу матеріалу, відповідністю здобутих наукових результатів поставленій у роботі меті та завданням дослідження.

Обґрунтованість висунутих наукових положень підкріплюється логічним викладенням матеріалу, глибоким аналізом та узагальненням теоретичного та практичного досвіду, залученими матеріалами та науковими джерелами з фахових питань, впровадженням здобутих результатів в практичну діяльність органів державної влади та місцевого самоврядування. Основні наукові положення, висновки і практичні рекомендації, викладені в дисертації, є достатньою мірою обґрунтованими, логічними і послідовними.

Достовірність результатів і новизна дослідження, повнота їх викладу в опублікованих працях. Достовірність висновків і рекомендацій, сформульованих у дисертаційній роботі, забезпечена використанням наукової методології та застосуванням сучасних методів проведення досліджень. Уважне ознайомлення зі змістом дисертації, анотації до неї та наукових публікацій дисертанта дає підставу визначити основні наукові положення та висновки, що характеризуються науковою новизною і відображають особистий внесок автора, ступінь їх обґрунтованості та достовірності.

Наукова новизна одержаних результатів полягає у поглибленні та розвитку теоретико-методичних положень і розробленні науково-методичних рекомендацій щодо формування державної політики у сфері забезпечення національної безпеки України. У процесі дослідження одержано такі найсуттєвіші результати:

удосконалено:

- технологію формування інформаційно-аналітичного підґрунтя активності суб'єктів національної безпеки України, яка, порівняно із відомими, виокремлює специфіку інформаційних ресурсів в умовах динамічності змін, що склалися в середовищі з урахуванням трансформаційних чинників впливу на роль і призначення інформації в розрізі задоволення ключових інформаційних потреб для активних дій основних суб'єктів національної безпеки України;

- механізм протидії основним загрозам державній політиці у сфері забезпечення національної безпеки України, який, на відміну від відомих, передбачає встановлення та впорядкування негативного впливу загроз у розрізі основних складових національної безпеки з рівневим групуванням із відповідними заходами протидії стратегічного, тактичного й оперативного характеру дії;

- науково-практичний підхід до визначення напрямів розвитку державної політики у сфері забезпечення національної безпеки, який, порівняно з відомими, передбачає застосування сучасного методу для встановлення вибору певного типу пристосування цієї політики з урахуванням сучасних загроз та динамічності зовнішнього середовища в руслі активних дій або використовувати стримані заходи й ресурси;

- методичний підхід до функціонування державної політики у сфері забезпечення національної безпеки, який вирізняється від інших тим, що через застосування сучасної технології функціонального моделювання і графічного опису процесів, визначає послідовність етапів для підвищення ефективності політики держави в розрізі основних складових національної безпеки з відповідною деталізацією кожного процесу зі забезпеченням гнучкості для її основних суб'єктів.

дістали подальший розвиток:

- теоретичні засади державної політики в розрізі основних складових забезпечення національної безпеки, які, попри усталені, із врахуванням визначених складових (економічна, військова, інформаційна, енергетична,

соціальна, зовнішньополітична, внутрішньополітична, екологічна, науково-технологічна), уможлиблює визначення сутнісне розуміння державної політики за кожною із представлених у загальній системі забезпечення національної;

– модель системи державної політики у сфері забезпечення національної безпеки України, що відрізняється від діючого використання формування блоків досягнення ключових процесів із врахуванням визначених параметрів загальної Стратегії, що формує інформаційне підґрунтя для прийняття рішень стратегічного характеру уможливлення стійкості реалізації цього виду політики.

Наукові положення, висновки та рекомендації дисертаційної роботи є результатом особистих наукових досліджень автора щодо розв'язання теоретичних і прикладних питань удосконалення державної політики у сфері забезпечення національної безпеки України.

Усі наукові результати, що викладені в дисертаційній роботі та виносяться на захист, одержані самостійно.

Значення роботи для науки і практики та шляхи використання результатів дослідження.

Основні теоретичні положення, висновки і пропозиції дисертаційної роботи мають практичне спрямування та забезпечують методичне та практичне підґрунтя для удосконалення державної політики у сфері забезпечення національної безпеки України.

Практичне значення одержаних результатів полягає в обґрунтуванні рекомендацій щодо формування державної політики у сфері забезпечення національної безпеки України. Теоретичні висновки, науково-практичні рекомендації та інші результати наукових досліджень, викладені в дисертаційній роботі, були безпосередньо використані в практичній діяльності: Департаментом економічної політики Львівської обласної державної адміністрації (довідка № 1-52/719 від 18.12.23р.), та Управлінням соціального захисту Департаменту гуманітарної політики Львівської міської ради (довідка № 2603-вих-1224 від 18.12.23р.).

Результати наукових розробок застосовуються в освітньому процесі при вивченні дисциплін «Публічне управління та адміністрування», «Публічна політика», «Національна безпека», «Правоохоронна діяльність», та інш., в Чорноморському національному університеті імені Петра Могили (довідка № 04/31-146 від 19.12.23р.) та в Державному університеті «Житомирська політехніка» (довідка № 44-01.00/1555 від 04.12.23р.) при підготовці фахівців за освітньо-кваліфікаційними рівнями «бакалавр» та «магістр».

Оцінка оформлення дисертації та змісту анотації. Дисертація та анотація оформлені згідно з вимогами МОН України. Зміст дисертаційної роботи логічний, мова викладення зрозуміла, виклад матеріалу послідовний і розкритий достатньою мірою.

За темою дисертації опубліковано 12 наукових праць: 6 публікацій – у наукових фахових виданнях України (6 – у виданнях, що входять до міжнародних наукометричних баз даних), 6 тез доповідей за результатами участі у конференціях. Загальний обсяг публікацій становить 3,95 др. арк., із яких особисто здобувачеві належить 3,8 др. арк.

Ознайомлення з текстом анотації дає змогу констатувати, що її зміст повною мірою відображає основні положення та висновки дисертації та не містить зайвої інформації.

Дискусійні положення та зауваження щодо змісту дисертації. У цілому, позитивно оцінюючи дисертаційне дослідження, необхідно зробити певні зауваження та вказати на окремі положення роботи, що викликають дискусію:

1. На таблиці 1.3 (стр.30), здобувач представив основні наукові погляди щодо структури складових національної безпеки. Проте, на нашу думку, переліку науковців й практиків не вичерпаний і потребує розширення.

2. У другому розділі здобувач сформував схематичну послідовність формування й реалізації державної політики забезпечення національної безпеки України рис.2.2. (стр.79). Але поряд із цим, не зрозумілим є представлення варіантів «Так» або «Ні». Це слід було чіткіше прояснити на рисунку.

3. В межах рис.2.3. (стр.83), дисертант візуально представив структуру основних документів, що уможливають реалізацію Стратегії національної безпеки України. Проте, на нашу думку, їх призначення й зміст не розкриті на цьому рисунку в повному обсязі.

4. На рис.2.4. (стр.85), дисертант представив модель системи державної політики забезпечення національної безпеки України. На нашу думку, слід було б чіткіше подати її завершення, оскільки не зрозумілим залишається який останній структурний елемент в ній.

5. На рис.2.20 (ст.101) дисертант подає причино-наслідкову модель стану впливу основних показників на уможливлення забезпечення національної безпеки України в розрізі її основних складових. Проте, перелік показників не є вичерпаний. Слід було б врахувати більше ключових показників по кожній з складових.

Проте, усі перераховані моменти ніяк не можуть применшити цінність положень, результатів й висновків дослідження представлених здобувачем у дисертаційній роботі.

ЗАГАЛЬНИЙ ВИСНОВОК

Дисертаційна робота Іськова Івана Ярославовича на тему «Державна політика у сфері забезпечення національної безпеки України» є завершеним самостійним науковим дослідженням, виконаним на актуальну тему. Вона

містить теоретичні та методологічні засади, а також науково-практичні рекомендації щодо прикладних аспектів удосконалення державної політики у сфері забезпечення національної безпеки України. Рівень проведених досліджень та їх практична спрямованість свідчать про наукову зрілість здобувача, висновки роботи є достатньою мірою аргументованими і доказовими.

Важливість одержаних дисертантом наукових результатів, їх практична цінність у сукупності становлять необхідні підстави для твердження про те, що представлена дисертаційна робота Іськова Івана Ярославовича на тему «Державна політика у сфері забезпечення національної безпеки України» відповідає вимогам «Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора», затвердженого Постановою Кабінету Міністрів України № 44 від 12.01.2022 р. (зі змінами, внесеними згідно з Постановою КМУ № 341 від 21.03.2022 р.), а її авторка заслуговує на присудження наукового ступеня доктора філософії за спеціальністю 281 «Публічне управління та адміністрування».

Офіційний опонент:

доктор наук з державного управління, професор, професор кафедри обліку і аудиту Чорноморського національного університету ім. П. Могили

Людмила АНТОНОВА

Підпис Антонової Людмили Володимирівни засвідчую:

Вчений секретар

Вікторія ЧОРНА